

देवते स्वसारौ परस्परभगिन्यौ ते एतत् संवत्सरात्मकं तन्त्रं
तन्तुनिष्पन्नं वस्त्रं वयतः, यथा कुविन्दस्तन्तुभिः वस्त्रं वयति
निष्पादयति एवमेते संवत्सरं निष्पादयत इत्यर्थः । तच्च
संवत्सरात्मकं कीदृशं, सनातनम् अनादिकालसिद्धम् । नहि
संवत्सरप्रवाहस्यास्माभिर्दृश्यमान आदिः कश्चिदस्ति । अतएव
विततं वस्त्रगतदीर्घतन्तुवत् विस्तीर्णषण्मयूखं षट्सङ्ख्याका
चतवः मयूखाः शङ्कुस्यानीया यस्य तादृशं कुविन्देन हि त-
न्तुप्रसरणाय शङ्कुवो निखन्यन्ते तद्वदृतव इत्यर्थः । कुविन्दो
हि वस्त्रनिर्माणकाले कांश्चित् दीर्घतन्तून् अधः कृत्वा मध्ये
तिर्य्यक्तन्तून् धारयति एवमेते अण्यहोरात्रदेवते अन्यान्
कांश्चिदहर्विशेषान् तन्तून् अस्तमयकालेषु अवकिरतः अधो-
गतान् कुरुतः, अन्यांश्च रात्रिरूपान् तन्तून् अस्तमयादूर्ध्वं
धत्तो धारयतः । एते अहोरात्रदेवते कदाचिदपि नावप्र-
ज्याते । तस्यैव व्याख्यानम्, अन्तं न गमाते संवत्सरात्मकवस्त्र-
निर्माणस्य समाप्तिं न गच्छतः निरन्तरं संवत्सरपरम्परां
निष्पादयत इत्यर्थः । एतच्च मन्त्रद्वयं क्रमात् उषोदेवताके
अहोरात्रदेवताके च कर्मविशेषे द्रष्टव्यम् ॥

अथाष्टमीमाह । “आ वो यन्तूदवाहासो अद्य । वृष्टिं ये
विश्वे मरुतो जुनन्ति । अयं यो अग्निर्मरुतः समिद्धः । एतं
जुषध्वं कवयो युवानः” [३] इति । हे मरुतः ये विश्वे सर्वे
मेघाः वृष्टिं जुनन्ति जवेन त्वरया प्रेरयन्ति वो युष्मत्सम्ब-
न्धिनः उदवाहासः उदकवाहिनो मेघाः अद्यास्मिन् कर्माणि